

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 26-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

zhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubliana, petek 27. septembra 1940

Cena posamezni številki din 1'50

Posvetovanja z gospodarskimi ljudmi

Te dni je bil v Beogradu sestanek gospodarskih ljudi, katerega se je udeležil tudi predsednik vlade Dragiša Cvetković. Po uvodnem govoru predsednika Centralnega predstavništva zvez trg. združenj Nedeljka Savića, ki je razložil vse težave, ki jih preživlja trgovski stan v današnjih časih, je povzel besedo predsednik vlade Cvetković ter govoril o gospodarski politiki vlade. Opozoril je, da mora kreniti naše gospodarstvo na nova pota, če hočemo prebroditi sedanje težke čase. Zlasti je podčrtal, da se morajo vedno upoštevati najvišji interesi celote in države. Nato je podrobno govoril o raznih gospodarskih vprašanjih, ki zahtevajo zelo nujno svojo rešitev. Zagotavljal je, da se bo vlada pri svojih ukrepih ozirala edino na občne javne in državne interese. Posebej je poudaril, da je vlada posvetila svojo posebno pozornost prehrani prebivalstva in da je trdno odločena, da svoj načrt glede prehrane tudi izvede. Brezobzirno bo zatrla vsako špekulacijo na škodo države in malih potrošnikov.

Tako so poročali listi o tem sestanku in govoru ministrskega predsednika, mi pa dostavljamo temu poročilu naslednje vprašanje: Ali bi ne bilo koristno, če bi se tudi v Ljubljani priredil podoben sestanek naših gospodarskih ljudi in naših javnih delavcev ter zastopnikov samouprav? Ali ne bi bilo dobro, da bi si vsi ti na skupnem sestanku povedali svoje misli in razložili svoje težave? Ali morda ne doživlja tudi Slovenija težave, ki kličejo naravnost po skupnem delu vseh?

Ce je smatral predsednik vlade za potrebno, da sliši neposredno od gospodarskih ljudi samih, kaj potrebuje naše gospodarstvo, in če je smatral za potrebno, da tudi sam odkrito pove, kakšno je stališče vlade z ozirom na sedanje gospodarske težave, bi smeli tudi naši javni delavci brez škode za svoj ugled slediti njegovemu primeru. Je vendar razlika v tem, če se vse sklepa in rešuje le v ozkem krogu iste skupine ali pa če je omogočeno tudi zastopnikom drugih skupin, da povedo svoje mnenje.

Kadar govorijo ljudje ene skupine, takrat ni dosti kritičnosti in takrat se pogosto zatisnejo oči, da se ne vidi to, kar je nelepo in kar bi se zlasti moralo videti. Je sicer prijetnejše, če se težke zadeve rešujejo bolj po domače, toda takšna reševanja ne nudijo nikdar jamstva, da bo rešitev tudi dobra.

Izkušnja je dokazala, da se je morala večina gospodarskih uredb, komaj da so bile izdane, že tudi popraviti, ker niso bile uporabljive ali ker so določale stvari, ki so bile absolutno nesprejemljive. Ponovno se je ugotovilo, da so te napake nastale, ker se niso uredbe izdale v sodelovanju z gospodarskimi ljudmi in njih organizacijami. Samo za zeleno mizo spočete uredbe niso bile v skladu s potrebami praktičnega življenja in zato so tudi bile neučinkovite in zato niso zadovoljivo izpolnile svoje naloge. Te uredbe bi morale najprej doživeti preizkušnjo pod

kritiko gospodarskih ljudi in šele potem bi bile zrele za uveljavljenje.

Sestanki z gospodarskimi ljudmi omogočajo pravilni pogled na potrebe gospodarstva, kažejo pot,

kako najti najkoristnejše sodelovanje ljudskih sil in varujejo pred napakami, ki morejo uničiti tudi najboljše prizadevanja. Takšni sestanki ustvarjajo kontakt med oblastjo in zasebno iniciativo.

Same pozitivne stvari, skoraj brez negativnih. Ali je torej pametno, če se ne prirejejo takšni sestanki? Kje je vendar vzrok, da jih pri nas, v stisnjeni Sloveniji, ne moremo doživeti?

bo zato moglo izvažati še nadalje. A tudi če bi izvoz nazadoval, bi to ne bila nobena nesreča. Itak prodajamo danes v tujino več, kakor pa bi smeli. Podražitev cen za one proizvode, ki se popolnoma ali deloma proizvajajo v državi, je samo posledica našega čezmernega izvoza. Ne izvoz, temveč uvoz je v vojnih časih važnejše vprašanje.

Končno pa bi se moglo poceniti blago tudi z državnimi prispevki za pocenitev uvoznega blaga. Del državnih dohodkov bi mogli brez škode uporabiti v ta namen. V tem primeru bi splošnost nosila stroške za pocenitev blaga v korist revnejših slojev. Tudi posojilo bi se moglo v ta namen skleniti.

Mislimo, da ti predlogi zaslužijo, da jim posvete svojo pažnjo državne in samoupravne oblasti, a tudi naši gospodarski ljudje. Če se dosedanjim ukrepi proti druginji niso izkazali, je pač treba seči po bolj učinkovitih.

Boj proti druginji

Treba je pospeševati uvoz in znižati cene za ljudske predmete

V zagrebških listih je objavil dr. Braun članek o boju proti druginji. Članek, ki zasluži vse upoštevanje, se glasi:

Boj naših oblasti proti druginji se je začel kmalu po izbruhu vojne. Na podlagi izkušenj iz prve svetovne vojne se je skušal z uradnimi ukrepi preprečiti dvig cen. Ti ukrepi pa se niso izkazali kot učinkoviti. Po računih Narodne banke se je indeks cen v trgovini na debelo zvišal od avgusta 1939 do avgusta 1940 za približno 578 odstotka.

Ni težko najti razlage za to neučinkovitost uradnih ukrepov. Nekateri gospodarski strokovnjaki so jo napovedali že naprej. V državah, ki so glede važnih industrijskih surovin, polizdelkov in izdelkov iz izredni meri navezane na uvoz iz tujine, se ne morejo uveljaviti učinkovite omejitve cen s samo uradnimi ukrepi, prepovedmi in kazenskimi sankcijami. Če je na pr. narasla cena za določeno bombažno prejo od 9 na 24'80 lire, se mora podražiti iz te preje izdelano blago za ustreza-joči odstotek.

Sicer pa se more reči, kakor bi to zgledalo neverjetno, da sta država in prebivalstvo zainteresirana na tem, da se tem izdelkom pri podražitvi surovin dovoli primerno zvišanje cen in tudi za stare zaloge. To bomo pojasnili s kratkim primerom.

Vzemimo, da znaša delež za surovine pri proizvajalnih stroških določene bombažne tkanine 30% in da se je cena surovine, ki jo uvažamo iz tujine, podražila za 200%. V tem primeru bi se morala dvigniti cena gotovega izdelka za 60%, če se seveda vsi drugi proizvajalni stroški niso spremenili. Če pa se dvig cen za 60% ne bi dovolil, bo sicer mogel tovarnar svoje stare zaloge, ki jih je izdelal še iz cenejše surovine, teoretično prodati z dobičkom, ne bo pa mogel svojih zalog dopolniti v starem obsegu. Mogel bo — tudi če uporabi ves doseženi dobiček — nabaviti ne več 100.000 kg bombažne preje, temveč še 85.000. Tovarnar je torej izgubil del svoje premoženjske substance. Če se cene za surovine dvignejo še bolj in če oblasti še nadalje ne dovolijo zvišanja cen, potem mora nujno nastopiti trenutek, ko so zaloge enake ničli, kakor se je to tudi za razne vrste blaga dogodilo ob koncu svetovne vojne. S stališča ljudskega blagostanja pa je vsenakor boljše, če se dobe za življenje važni predmeti čeprav za visoke cene, kakor pa da se sploh ne dobe. Denar je narodno gospodarsko samo splošno merilo. Premoženjska substance so v našem primeru blagovne zaloge tovarnarja. Če se te zmanjšajo za 15%, je izgubil tovarnar 15% te svoje premoženjske substance. Če bi se ta sistem dosledno izvajal, mora

gospodarstvo države popolnoma osiromašiti.

Vidimo torej: uradni ukrepi takšne vrste ne morejo druginje učinkovito zadržati. Še več: ravno v interesu splošnosti bi se moral dovoliti tovarnarjem in uvoznikom določeni pribitek k ceni, ki bi popolnoma ustrezal podražitvi surovin in polfabrikatov. Če se je torej bombažna preja podražila od 9 na 24'5 lire, bi se morala pri uradni določitvi prodajne cene vračunati cena 24'5 ne pa 9 lir. Tovarnar ima sicer izraženo v dinarjih dobiček. Ker pa more za te dinarje kupiti zopet samo isto količino italijanske preje, ki jo je prej predelal, ni torej na svoji premoženjski substanci prav nič pridobil. Ni postal bogatejši ter je z višjo cenjo samo preprečil izgubo na premoženju. Narodno gospodarstvo kot celota je bilo obvarovano pred izgubo.

Potrebno je torej, kakor smo dokazali, da se pri uvozu za življenje važnih predmetov dovoli cena, ki velja za novo nabavo tega blaga.

Ugovarjalo se nam bo: Kako pa naj se potem druginja sploh za-ira, če se tako rekoč uradno pospešuje? Na vsak način ne popolnoma tako, kakor se je to delalo dosedaj.

Ce smo se dosedaj pri trgovinskih pogajanjih dogovorili samo glede količin predmetov, ki naj se zamenjajo, bi morali v bodoče vključiti v mednarodne trgovinske pogodbe tudi cene. Mi bi se na primer zavezali, da izvozimo določeno količino lesa po nizkih cenah samo, če dobimo določeno količino bombažne preje tudi po nizki ceni. Med ceno lesa in bombažne preje bi se moral dogovoriti trgovinsko-politični junktim. To je na vsak način boljši način kakor pa uvedba izvoznih taks za pocenitev važnih uvoznih predmetov, ker bi mogla tujina smatrati takšne takse kot izvozne omejitve.

Nadaljnja pocenitev bi se mogla doseči tudi s pribitkom cene za luksuzno blago. Posamezne tovarne bi morale ustanoviti interne fonde za pocenitev blaga, iz katerih bi se plačevali dodatki za pocenitev ljudskega blaga.

V vseh blagovnih skupinah bi se torej morali izdelovati ceneni ljudski predmeti in uradi bi morali čim strožje nadzirati njih ceno. Začetek je bil storjen z ljudskim kruhom. Ravno tako važna pa je proizvodnja ljudskega barhenta, flanel, ljudskega blaga za moške in ženske obleke, da navedemo samo nekaj primerov iz tekstilne stroke.

Pocenitev važnih uvoznih predmetov za 20 do 25 odstotkov bi se torej mogla doseči z naslednjimi ukrepi: 1. Dovolil bi se druginjski pribitek pri uvozu surovin in polfabrikatov. 2. Pri sklepanju trgovinskih pogodb bi se določile uvozne cene blaga. 3. Za luksuzno

blago bi se zvišala cena, da se s tem pribitkom doseže pocenitev ljudskega blaga.

Učinkovitost teh ukrepov bi bila zagotovljena, ker bi veljali le za državno ozemlje in bi se omejevali na območje državne suverenitete.

Moglo bi se ugovarjati, da bi se mogel na ta način uvoz otežkčiti. To pa v današnjih razmerah ne bi bila prav nobena nesreča. Blago, ki ga danes izvažamo, se v tujini prav nujno potrebuje. To blago se

Seja Centralnega predstavništva sklicana

Predsednik Centralnega predstavništva zvez trgovskih združenj Nedeljko Savić je izdal na vse zveze naslednji poziv:

Zaradi zelo težke gospodarske situacije v naši državi, ki je bila povzročena tudi z raznimi nesrečnimi ukrepi in uredbami, je prišel trgovski stan v brezizhoden položaj. Neobhodno potrebno je zato, da se store nujni koraki pri odločujočih činiteljih, da bi se nehale nadaljnje napake in da bi se vsaj v neki meri zaščitili interesi našega stanu, ki so tudi v tesni zvezi z interesi države. Smatram za zelo nujno, da se sestane plenarna seja zvez trgovskih združenj, na kateri se bodo po poročilih članov iz države in iz Beograda proučile gospodarske, zlasti pa trgovske razmere v državi in sprejeli potrebni sklepi

za intervencijo na pristojnih mestih.

Na podlagi vsega tega sklicujem za

nedeljo, dne 29. septembra v Beogradu sejo Centralnega predstavništva zvez trgovskih združenj. Seja bo v dvorani Doma Srbskega trgovskega združenja (Jugovičeva ulica 16).

Začetek seje ob 8. dopoldne.

Dnevni red seje:

1. Poročilo predsednika o delu izvršnega odbora.
2. Poročila članov predstavništva iz notranjosti države.
3. Debata o poročilih.
4. Sprejem sklepov.

Zaradi velike važnosti seje je potrebno, da se udeleže seje vse včlanjene zveze.

Kje je blago?

Na to vprašanje majhna notica, ki je izšla v slovenskih listih in v kateri se poroča o neki tatvini v Škofji Loki. V stanovanje nekega uradnika so vlomili vlomilci ter odnesli poleg 33 tisočakov tudi vrečo bele moke in 30 litrov olja. Na videz čisto vsakdanja notica, ki pa pove zelo mnogo. Danes povsod primanjkuje olja in celo stalni odjemalci dobe s težavo po pol litra olja. Kakor pa kaže notica, so nekateri z oljem sijajno založeni. 30 litrov olja zaloge le v eni družini! To je dovolj olja do prihodnje kampanje, a sedanja se še ni niti pričela.

Vsi pa vemo, da takšne zaloge pri zasebnikih niso izjemne, temveč prav pogostne. Velik del teh zalog se tudi pokvari in ni še dolgo, ko smo mogli čitati, da se je neki gospej pokvarilo več tisoč kil moke.

Kje je blago? Obe navedeni notici prav jasno odgovarjata na to vprašanje, hkrati pa tudi dokazuje, kako velika krivica se dela trgovcem, ko se skuša vsa krivda za današnje nevšečnosti zvaliti na trgovca, ki je sam zaradi pomanjkanja blaga najbolj prizadet.

Tu pa je treba postaviti še eno vprašanje. Ali mora trgovec pro-

dajati blago tudi takšnim ljudem, ki že imajo doma bogate zaloge? Ali je prav, če se trgovce kaznuje, ker takšnim ljudem ne daje blaga? A danes se trgovec tudi v tem primeru kaznuje! Da niso takšne kazni nič drugega ko potuha onim, ki kupičijo blago, je jasno. Zato pa bi bilo tudi potrebno, da se prizna trgovcu pravica, da v prvi vrsti ščiti svoje stalne odjemalce in da ni na slepo prisiljen prodajati blago vsakomur!

Trgovci bodo mogli še nadalje prodajati jedilno olje

Officialno se sporoča:

Ministrstvo za trgovino in industrijo je prejelo zadnje dni več pisem in brzojavk trgovskih organizacij, zlasti iz dravske banovine, v katerih protestirajo proti izključitvi trgovcev iz detaljne prodaje jedilnega olja, ki bo baje poverjena aprovizacijskim ustanovam. Ministrstvo za trgovino in industrijo objavlja, da ni bil glede izključitve trgovcev iz detaljne trgovine z jedilnim oljem sprejet nikakšen sklep, niti ne namerava ministrstvo kaj takega v bodoče napraviti.

Viktor M. Zalar

V Ljubljani je umrl v starosti 58 let tajnik filozofske fakultete Viktor M. Zalar.

S pokojnikom je umrl eden največjih idealistov, mož, ki je vedno izpovedal le to, kar je smatral za pravilno in ki v tem oziru ni poznal nobenih kompromisov. Bil je mož, ki ga v njegovem prepričanju niso mogle omajati ne grožnje, ne policijske kazni in ne vaba z materialnimi dobrinami. To je tudi pokojni Viktor Zalar neštokrat dokazal, tako v svojih dijaških letih, ko se je ves posvetil delu za jugoslovansko misel in za svobodoljubne ideale, prav tako pa tudi v poznejših letih, ko je bil vedno nepomirljiv nasprotnik vseh nelepih metod v politiki ter vsega, kar ni bilo v skladu s poštenostjo, svobodnimi ideali in pravičnostjo.

Viktor Zalar se je odlikoval tudi kot izvrsten novinar in publicist, ki je znal z ostro satiro udariti, če je bilo to potrebno.

Pri vsej svoji nazorni neizprososti pa je bil Viktor Zalar silno dober človek, silno prijeten in duhovit družabnik, ki je imel po vsej Sloveniji številne in dobre prijatelje, zlasti pa v vrstah mlajše akademске inteligence.

Včna slava spomenu Viktorja M. Zalarja!

Uvozniki in novi tečaj klirinške marke

Devizna direkcija Narodne banke bo pozvala vse uvoznike, da predložijo dokaze, da so naročili blago v Nemčiji do 25. septembra, a da to blago še niso prejeli; da bi se omogočilo, da dobe za ta naročila marke po tečaju 14:80 din. Te dokaze bodo morali predložiti uvozniki najkasneje do 15. oktobra. Ti dokazi morajo biti popolnoma zanesljivi, ker se ne bodo kontrolirali samo od naših pristojnih ustanov, temveč tudi od nemških. Ti dokazi se morajo predložiti samo za blago, ki mora biti dobavljeno do 31. marca 1941. Kar se tiče blaga s kasnejšim dobavnim rokom, bodo uvozniki pozvani, da predložijo potrebne dokaze. To velja zlasti za naročila tovarniških instalacij. Vsak tak primer se bo posebej obravnaval. Nato se bodo vodila pogajanja z nemškimi oblastmi, da se tudi za vsak tak primer doseže ugodnostni tečaj.

Sporazum glede plačil z Belgijo in Norveško

Na zasedanju Nemško-jugoslovanskega stalnega gospodarskega odbora se je razpravljalo tudi o bodočem trgovinskem plačilnem prometu med Jugoslavijo in Belgijo ter Norveško. Dosežen je bil sporazum, da se ta plačila izvršujejo na isti način kakor z Nizozemsko. V Nemčiji se ustanovi poseben račun za Belgijo in poseben za Norveško. Podlaga za obračune je tečaj 17:82 din za eno klirinško marko. Prihodnji teden se bo na trgovinskih pogajanjih z Nemčijo uredilo tudi vprašanje plačilnega prometa s Češko-moravsko, ker je sedaj protektorat vključen v nemško carinsko ozemlje.

Urad za razdelitev maščob se bo ustanovil

Na poziv trgovskega ministra je bila v Beogradu konferenca zastopnikov industrije mila ter proizvajalcev in potrošnikov tehničnih in drugih maščob. Konferenca je razpravljala o zbiranju in razdeljevanju raznih maščob interesentom. Zlasti je konferenca razpravljala o zbiranju želoda, koruznih storžev, bučnega semena, od dinj itd. Potreba tega zbiranja se je splošno poudarjala. Zastop-

niki gospodarstva so bili mnenja, da bi se to zbiranje izvedlo najuspešneje, če bi ga izvedla država s pomočjo posebne organizacije. Zastopniki ministrstev pa so bili mnenja, da bi se to zbiranje moralo prepustiti zasebni iniciativi. Končno je bilo sklenjeno, da se ustanovi urad za zbiranje, uvoz in razdelitev maščob. V tem odboru bodo zastopniki industrije mila, proizvajalcev in potrošnikov tehničnih in vegetabilnih olj. Izvoljen je bil ožji odbor,

ki naj pripravi vse potrebno za organizacijo tega urada.

Mestne občine ne smejo same povzročati draginje

Mnoge mestne občine so začele samostojno skrbeti za aprovizacijo prebivalstva. Nekatere občine pa so pokazale pri tem preveč gorečnosti in bi mogle povzročiti še povečanje draginje. Tako hočejo nekatere občine nakupiti tako velike količine masti, da presega to povpraševanje količine, ki so na trgu. Iz Beograda se zato opozarja občine, da pazijo na to, da ne ustvarjajo na trgu prevelikega povpraševanja. Kar se tiče masti sedaj sploh ni še trenutek za nakupovanje masti, ker je danes že gotovo, da bo letošnja letina koruze več ko ugodna, kar je najboljša garancija, da bo cena na živinskem trgu padla. Mestne občine bi morale kupovati mast v mesecih, ko se začneja klanje svinj, ker bo takrat cena masti gotovo padla.

Težkoče železniškega prometa

Vedno večje železniško omrežje, a vedno manj vagonov

Bivši ravnatelj državnih železnic Lazar Milošević je objavil v svojem strokovnem listu »Železniške novosti« članek o težkih razmerah, v katerih so naše železnice. V svojem članku pravi ravnatelj Milošević med drugim: Naša železniška uprava je spoznala, da se razmerje med železniškimi dohodki in izdatki ne zboljšuje in da bo tudi letos manj dohodkov ko izdatkov. Zato je sklenila, da pravočasno zviša železniške tarife, kar naj bi dalo 416 milijonov din in bi se s tem izenačili dohodki in izdatki. Da bi dobila teh 416 milijonov s čim bolj pravilno obremenitvijo posameznih predmetov, je železniška uprava sklicala tarifni odbor. Njegovo delo je bilo zelo zanimivo in poučno, toda tu nas ne zanimajo čisto tarifni problemi. Nas je zlasti zanimalo frapantno dejstvo, ki je prišlo na dan na zasedanju tarifnega odbora. O tem se je že nedavno govorilo, vendar pa ni imel nihče poguma, da bi to javno povedal. Uradno se je celo trdilo nasprotno. V izvršnih računih in v statistikah se je govorilo, da so naše železnice aktivne in šele sedaj se je odkrito priznalo, da so pasivne. Na plenarni seji tarifnega odbora dne 5. julija 1940 je to gen. direktor državnih železnic Milan Jojić javno priznal. V zapisniku o tej seji tarifnega odbora je na strani 41. takole zapisana njegova izjava: »Mi smo bili tako rekoč pri izkoriščanju železnice vedno deficitarni. Deficite smo krili z dotacijami države in obliki reparacij in kompenzacijskih dobav. To je prenehalo leta 1931. Od leta 1931. smo pojedili svojega kapitala za skoraj eno milijardo dinarjev. Dejal sem že zadnjič, da ne moremo misliti niti na to, da v sedanjih časih močnje gospodarskih odnošajev dosežemo svoj cilj, da bi namreč popolnoma uravnovesili železniški proračun tudi glede obnavljanja naših železnic, glede voznega parka in progovnih naprav. Železnice trošijo dnevno na lo približno 1 milijon dinarjev, poleg izdatkov čiste eksploatacije.«

To odkritosrečno priznanje nas je privedlo na misel, da malo pogledamo v statistike in objavljene rezultate eksploatacije železnice, da bi mogli vsaj glavne podatke primerjati s to izjavo. In v resnici smo našli zelo interesantne in značilne številke.

Zato smo izdelali vzporedni pregled teh objavljenih podatkov za dobo od leta 1930. do 1939. in ta pregled nam kaže naslednje rezultate:

	1930	1939
1. dolžina žel. mreže, kilometrov	9.168	9.647
2. število žel. postaj	1.660	2.295
3. število lokomotiv	2.823	2.295
4. število potn. vag.	5.812	5.138
5. število tov. vag.	59.160	53.524
6. število osebja	76.951	86.046
7. bruto ton km (v milijonih)	149	143
8. koeficient ekspl.	10.290	9.270

Te številke so silno poučne in kažejo, da eksploatacija naših železnic nazaduje skoraj katastrofalno. Dočim dolžina železniške proge raste, je število lokomotiv in vagonov zelo občutno padlo. More se zgoditi, da bo nekega leta ostalo od podedovanih vagonov samo še 10%, a kaj bo potem, če ne bo naš vozni park pravočasno obnovljen.

Gradimo zelo mnogo novih prog. Sedaj je v gradnji skoraj 1000 km novih prog. Za te nove proge bi bilo treba po ključu najmanj 300 lokomotiv, 600 potniških in 6000 tovornih vagonov, da bi se mogle železnice uspešno izkoristiti. Toda od kredita za izdelavo novih prog ni rezervirano za nabavo potrebnih voznih sredstev niti 5 par.

Delo Prizada

Upravni odbor Prizada je pripravil za glavno skupščino delničarjev v nedeljo 29. t. m. obširno poslovno poročilo, iz katerega na kratko posnemamo: V času od 1. julija 1939 do 30. junija 1940 je Prizad kupil 357.152 ton žita, za kar je izdal 604.2 milijona din. Od te količine je prodal doma 102.394 ton, izvozil pa je 245.140 ton. Koncem junija je znašala Prizadova rezerva še 8757 ton. Za prodano pšenico je prejel Prizad 516.7 milijona din, vrednost rezerve pa znaša 20.7 milijona din. Pri poslu s pšenico je Prizad izgubil 66.7 milijona din. Koruze je kupil Prizad 19.554 ton za 31.2 milijona din. Pri koruzi je izgubil Prizad 200.000 din. Pižla je kupil Prizad 600 ton v vrednosti 31.1 milijona din. Prodajal pa je 594 ton za 1.1 milijona din, da znaša tu izguba Prizada 2 milijona din. Oljne repice je kupil Prizad 2669 ton v vrednosti 7.2 milijona

Politične vesti

Sofijski vladni list »Dnes« je objavil članek, v katerem odločno nastopa proti kampanji maksimalnega in agresivnega revizionizma, ki so ga začeli širiti nekateri listi in ljudje zaradi vrnitve Dobrudže. Takšen političen romantizem more Bolgarski samo škodovati, ker vedno je treba misliti na to, kaj je sploh dosegljivo.

Iz Berlina se poroča, da je dala Italija iniciativo za konferenco nekaterih balkanskih držav. Konferenca bi bila v Nemčiji. Sili osti nista zadovoljni z razmerami na Balkanu, zlasti ne s stališčem Turčije. Zato bosta zahtevali od Turčije in Grčije, da popolnoma jasno povesta svoje stališče do Anglije in do osnih velesil. Nagli odhod turškega poslanika iz Rima v Ankaru se tolmači v zvezi z nameravano konferenco.

Grof Ciano je odpotoval v Berlin, kjer se ponovno sestane z nemškimi zun. ministrom v. Ribbentropom. Nadaljevala bosta rimske razgovore ter zlasti razpravljala o uvedbi

novega reda v Evropi ter preureditvi Afrike.

Španski notranji minister Sunner je bil sprejet od Hitlerja v enourni avdienci.

Iz Berlina se poroča, da sicer Španija ne bo takoj vstopila v vojno, da pa se bo pri berlinskih razgovorih uredilo vprašanje Španije z ozirom na nameravane vojaške operacije v Afriki.

Ameriški listi mnogo poročajo o japonsko-nemških pogajanjih za sklenitev popolne vojaške zveze Japonske s silama osovine. Ta zveza bi stopila takoj v veljavo, čim bi prišle ameriške vojaške sile v Singapur. List »New York Times« pa poroča celo, da dela diplomacija osnih velesil z vso silo na to, da Japonska stopi v vojno proti Vel. Britaniji. Če Japonska tega ne bi storila, grozi — po poročilu ameriškega lista — Nemčija, da bi Nemčija sklenila z Vel. Britanijo mir ter bi nato vsa angleška mornarica skupno z ameriško stopila v akcijo proti Japonski.

Mnogo razpravljajo ameriški listi tudi o stališču Sovjetske Rusije z ozirom na dogodek na Daljnem vzhodu. Po teh poročilih Sovjetska Rusija ne bo nastopila proti Japonski, če ta ne bi ničesar podvzela proti sovjetskemu ozemlju. Na-

protno bo Sovjetska Rusija skušala pripraviti Japonsko do tega, da se zaplete v vojno z Združenimi državami Sev. Amerike. V ta namen bi Sovjetska Rusija bila baže pripravljena tudi, da ustavi vsako pomoč Čangkajskovi vladi. V zvezi s tem so neki celo mnenja, da je možen sporazum med Nemčijo, Italijo, Japonsko in Sovjetsko Rusijo. Vse te vesti pa je treba sprejeti z vso rezervno. Jasno pa je to, da se sedanja vojna polagoma pretvarja v svetovno vojno še večjega obsega kakor pa je bila prejšnja.

Predsednik italijanskega senata Federzoni je postavil tri zahteve, ki jih morajo zahtevati Italijani od Egipta: 1. Dejansko jamstvo za svobodo vsem, ki se poslužujejo Sueskega prekopa. 2. Vpostava primata italijanske kulture in jezika v Egiptu, kakor je to bilo pred monopolističnim položajem Francije in Vel. Britanije. 3. Priznanje političnih in gospodarskih interesov Italije v Sudanu.

Londonške »Times« poročajo, da zahtevajo Italijani zmanjšanje francoske vojske v Siriji, zlasti artilerijskega parka, tankov in letal. Italijani so poslali v Sirijo tudi že svoje agente, da delajo proti akciji generala De Gaulle.

Zaradi močnega odpora francoskih čet v Dakarju, so se angleške vojske lažje v čete generala De Gaulle umaknile izpred Dakarja. Oficialno poročilo o tem umiku pravi, da bi bile potrebne za zavzetje Dakarja večje vojaške enote in da se je izvršil umik tudi zato, da se prepreči prelivanje francoske krvi.

General De Gaulle je izjavil, da francoske vojske lažje prav gotovo ne bi mogle odpluti iz Toulona v Dakar brez dovoljenja nemške komande. Zaradi tega so Angleži smatrali, da se nekaj v Senegaliji pripravlja. De Gaulle je nadalje izjavil, da žele Senegalci njegovo akcijo podpreti in zato se je odločil, da se izkrca s svojimi četami v Dakarju.

Nad sto francoskih letal je nad dve uri bombardiralo Gibraltar kot odgovor na angleški napad na Dakar. Letala so vrgla nad 300 bomb.

Neuspeh pred Dakarjem je vzbudil v angleških političnih krogih veliko nejevoljo. Splošno se sodi, da bo moral general De Gaulle odstopiti kot vodja neodvisne Francije.

V Združenih državah so sprejeli vest o francoskih bombnih napadih na Gibraltar zelo neprijetno. V vladnih krogih sicer upoštevajo težavni položaje vlade v Vichiju, vendar pa menijo, da se je preveč eksponirala za Nemčijo.

Iz Italije poročajo, da je maršal Graziani že ukazal, da se nadaljuje ofenziva proti Marsa Matruh, kakor hitro bo očiščeno ozemlje, skozi katero morajo iti italijanske motorizirane enote. Italijanske zračne sile bombardirajo zadnje tri dni skoraj brez prestanke angleške položaje, da tako pripravijo tla za italijansko ofenzivo.

Ameriški dopisnik »Columbije« poroča, da se je pogovarjal z nemškimi novinarji, ki so se vrnili iz Rima. Nemški novinarji so zagotavljali, da napad na Anglijo nikakor ni odpovedan, temveč se mora v kratkem pričakovati.

Nemška letala so bila zopet močnejše aktivna v napadih na angleška mesta. Posebno London je bil močno bombardiran. Tudi angleška letala so bila bolj aktivna ter je doživel Berlin v sredo ponoči svoj najdaljši alarm, ki je trajal pet ur. Tako Nemci ko Angleži poročajo o uspehih bombardiranja.

Nemške čete so se izkrcale v finskem pristanišču Vaasi v Botniškem zalivu, ker je bil sklenjen med nemško in finsko vlado dogovor, da smejo iti nemške čete skozi finsko ozemlje v severno Norveško, iz severne Norveške pa se vračati skozi Finsko v Nemčijo. Finske oblasti trde, da prehod nemških čet strogro nadzirajo in da s tem dovoljenjem ni kršena finska nevtralnost. Angleška vlada pa je drugega mnenja in je proti dopustitvi prehoda nemških čet skozi finsko ozemlje protestirala.

Položaj v Indokini je še nadalje popolnoma nejasen. Po nekkih poročilih se boji med francoskimi in japonskimi četami nadaljujejo. Poroča se nadalje, da je francoska vlada z Japonsko sklenjeni sporazum odpovedala. Po drugih poročilih pa japonske čete zasedajo tudi ozemlje, o katerem se sploh niso vodila pogajanja. V kontakt z japonskimi četami je tudi že prišla vojska Čangkajskove vlade.

Iz krogov ameriške vlade se uradno demantira vest, da bi Združene države pristale na koncesije Japonski v Indokini. Državni urad izjavlja, da ameriška vlada ne bo nikdar ne bo odobrila takšne koncesije. Združene države bodo podvezle proti Japonski predvsem gospodarske represalije. Govori se tudi, da bodo odklopale svojega veleposlanika iz Tokia. Okrepljena bo nadalje ameriška vojna mornarica v Tihem oceanu.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Zadnji izkaz Narodne banke navaja naslednje izpremembe (vse številke v milijonih din):

Kovinska podloga se je zvišala za 3,68 na 2371,47.

Devize izven podloge so narasle za 21,7 na 537,68.

Vsota kovanega denarja se je zmanjšala za -9 na 239,8.

Posojila so se skupno zvišala za 5,8 na 1622,2.

Eskont bonov za nar. obrambo se je zmanjšal za 1 na 5024,0.

Razna aktiva so narasla za 5,5 na 1851,5.

Obtok bankovcev se je zmanjšal za 39,7 na 12.118,4.

Obveze na pokaz so se povečale za 50,3 na 2647,7.

Razna pasiva so narasla za 3,9 na 343,5.

Dejanska vrednost podloge je izkazana s 3794,3.

Skupno kritje se je zvišalo od 25,67 na 25,69%, samo zlato pa od 22,38 na 22,40%.

Obrestna mera je ostala še nadalje neizpremenjena.

Upravni odbor Hrvatske sveopće kreditne banke v Zagrebu je sklenil, da otvori svojo podružnico v Beogradu.

Praska kreditna banka, ki je bila ustanovljena pred 70 leti, se je l. 1930. fuzionirala z Anglo-Češko-slovaško in Češko komercialno banko ter se je od takrat imenovala Anglo-Češko-slovaška in Kreditna Praska banka. Sedaj pa je banka svoje ime izpremenila in se imenuje samo s svojim starim imenom Praska kreditna banka. Na podlagi tega sklepa se je preimenovala tudi njena beogradska podružnica v Prasko kreditno banko.

Uradni tečaj za zamenjavo lejev so določile bolgarske oblasti v Dobrudži na 45 levov je enako 100 lejem.

V Turčiji so začeli kovati nov srebrni denar, in sicer novce po 1 turški funt. Novi imajo lik predsednika republike. Teh novcev bodo izkovali 3 milijone kosov.

Francoska vlada bo dala zopet v promet 5 frankovske novce s sliko predsednika republike. Po izbruhu vojne so bili ti novci vzeti iz prometa.

Anglija se pogaja v Argentini za najetje posojila 5 milijonov funtov, ki bi se moglo zvišati na 40 milijonov. S tem posojilom bi se plačevale angleške nabave živil v Argentini.

Londonske klirinške banke so dale ta teden angleški vladi na razpolago 30 milijonov funtov od presežka svojih hranilnih vlog, ki stalno naraščajo. Škotske banke imajo pri londonskih klirinških bankah depozit v višini 129 milijonov funtov.

Stanje kliringov

Zadnji izkaz navaja naslednje izpremembe v stanju naših klirinških računov (vse številke v milijonih dotične valute):

Aktivni kliringi:	22.9.	15.9.
Bolgarska din	3:32	2:55
Nemčija RM	1:43	4:28
Češko-Moravska Kč	—	5:25
Turčija din	2:90	4:79
Francija fr. fr.	3:34	2:40
Franc. kolonije fr. fr.	2:73	2:57

Pasivni kliringi:	5.01	20.45
Italija din	14:96	15:55
Madžarska din	18:89	18:89
Poljska din	6:49	6:59
Romunija din	29:75	24:08
Slovaška Ks	0:018	0:06
Nizozemska fl.	—	—
Češko-Moravska Kč	6:34	—

Izkaz navaja torej prav velike izpremembe. Terjatve proti Nemčiji so se zmanjšale za 21,2 milijona din, naš dolg Italiji za 15,5, proti Češko-Moravski pa smo postali nakrat pasivni, dočim smo bili prej zelo aktivni.

Konkurzi - poravnave

Potruje se poravnava, ki jo je sklenil mesarski mojster Marovič Mihael s svojimi upniki. Plača 40% kvoto v 10 enakih mesečnih obrokih, od katerih zapade prvi 60 dni po pravomočnosti poravnave.

Zadruga se v času stiske niso obnesle

V stiski se spoznajo prijatelji, pravi pregovor. Resničnost tega pregovora so mogli sedaj izkusiti številni člani raznih nabavljalnih in drugih zadrug, kakor priča naslednja notica, ki jo je objavil zadnji »Družinski tednik«:

»Zadruga so se ustanovljale z namenom, da se zaščitijo mali konsumenti.

V dobrih časih se je obnesla politika zadrug, ker so članom dobavljali vsako količino blaga, katerega so si želeli, po primerenih cenah, ker se je vzela v obzir vsakoletna dividenda, ki so jo dobili člani in ki je dosegla pri gotovinskem plačilu 5 odstotkov.

Druga stvar je zdaj v krizi. S svojo kratkovidno politiko so nekatere zadruga dosegle, da člani ne prejema niti polovice one količine, ki so jo prejeli v normalnih časih.

Zalostna je ugotovitev, da so zadruga sposobne služiti narodu samo v dobrih časih, da pa v slabih časih odpovedo.

Prav gotovo manjka pri teh zadrugah daljnovidnega vodstva in iniciative; drugače je pa pri trgovcu, ki je navezan na samega sebe.

V glavnem je povedana stvar nad vse točno. V miru, ko je bilo vsega v izobilju in ko je bilo treba samo izkoriščati številne privilegije, ki so jih uživale zadruga in konsumi, je šlo vse gladko. Kakor hitro pa so nastale na trgu težave, je zastalo tudi delo in poslovanje zadrug, da se morajo njih člani javno pritoževati, da ne dobe niti polovice one količine blaga ko v normalnih časih. Tako je zopet prišel do časti trgovec, ki si zna tudi v sedanjih težkih časih zagotoviti potrebno blago.

In vendar bi mogle zadruga tudi v sedanjih časih uspešno opravljati svoj posel, ker so jim še vedno ostali njih privilegiji, da imajo še nadalje mnogo lažji položaj ko trgovci. Nabavljalne zadruga imajo poleg tega velikanke rezerve, ki bi jih mogle uporabiti za nakup blaga in za kreditiranje svojih članov. Tako znašajo lastna sredstva samo vseh zadrug drž. uslužbencev z vsemi fond 163 milijonov din ter so se samo lani povečala za 12 milijonov din. Lastna sredstva Zveze nabavljalnih zadrug ter vseh njenih članic pa znašajo celo nad 370 milijonov din, za 40 milijonov din več ko v lanskem poslovnem letu. Denarja imajo torej zadruga dovolj, da bi mogle nabaviti za svoje člane vse potrebno blago. Prav tako pa bi mogle kreditirati silno zadolženim drž. uslužbencem tudi več blaga. Poslovno poročilo za drug pa pravi, da so lani dale zadruga za 4 milijone din manj kredita svojim članom ko v prejšnjem letu. Kje je torej tista tako silno hvaljena zadruga vzajemnost, kje njih velika koristnost, če pa ta odreče baš v časih največje stiske?

Na kilometre dolge članke smo morali čitati, kako važno funkcijo opravljajo zadruga, ker da posredujejo blago med producenti in konsumenti. Če kdaj, bi bilo to posredovanje posebno koristno v sedanjih časih, ko povsod primanjkuje blaga. A ravno sedaj tega posredovanja ni in zadrugniki se pritožujejo, da ne dobe danes niti polovice tega blaga ko prej. Vsi slavospevi so se torej izkazali kot prazne fraze, ki nimajo z resnico nič opraviti.

Mi se seveda ne čudimo, da so nabavljalne zadruga preizkušnjo tako slabo napravile. Vedno so se nabavljalnimi zadrugam poklanjali le olajšave, da so se na lahek posel že tako navadile, da brez teh olajšav ne morejo več živeti. Kdor pa je navajen le na lahko delo, ta navadno težkega

dela ne zmore. Tako vidimo, da nabavljalne zadruga kljub vsem svojim velikim rezervam in privilegijem niso kos nalogam časa, dočim si je v težavah preizkušeni trgovec znal pomagati tudi v sedanjih krizi. Znova se je izkazalo, da je zasebna iniciativa ustvarjajoča in da je brez nje nezadovoljstvo.

Kot regulator cen so se proslavljale nabavljalne zadruga, a tudi ta njih slava je danes šla po vodi. Niti najmanj ne vplivajo nabavljalne zadruga in konsumi na cene, ki se razvijajo kakor da teh zadrug in konsumov sploh ne bi bilo.

Sedaj v času krize je prišel trenutek, ko bi mogle zadruga in

konsumi za svoje privilegije dati tudi same nekaj celoti. A ravno sedaj se nabavljalne zadruga in konsumi niso obnesli. Ali je mogoče še bolj javno dokazati, kako neupravičeni so vsi ti privilegiji nabavljalnim zadrugam in konsumom? Ali je mogoče še bolj javno dokazati potrebo, da se vsa dosedanja politika do nabavljalnih zadrug temeljito revidira? Kakšen smisel pa imajo privilegiji ustanovam, ki v najbolj kritičnem času ne store svoje dolžnosti? Kje pa je še kakšen razlog, da se zaradi nabavljalnih zadrug škoduje legalni trgovini, ki danes edina krije potrebe trga? Vsa državna politika do zadrug je nujno potrebna temeljite revizije!

† Anton Tavčar

Na kliniki v Gradcu je umrl v torek eden najbolj znanih zastopnikov mariborskega gospodarskega sveta, g. Anton Tavčar, lastnik znane tvornice mesnih izdelkov in konserv v sosednji Bohovi. Pred dvema tednoma se je na poslovnem potovanju s svojim avtomobilom ponesrečil in si težko poškodoval hrbtenico. Nemudoma so ga prepeljali v bolnico v Virovitico, od tod pa na lastno željo domov v Maribor. Stanje se je pred dobrim tednom zelo poslabšalo, tako da so ga morali prepeljati v najbližjo kliniko, v Gradec. Poškodbe pa so bile tako hude, da jim je sicer krepki in zdravi mož po kratkem, a izredno hudem trpljenju podlegel.

Z Antonom Tavčarjem lega v mnogo prerani grob tip slovenskega selfmadešana, ki si je iz skromnih začetkov z izredno žilavostjo, vztrajnostjo, marljivostjo in podjetnostjo ustvaril lepo pozicijo v prekajevski stroki. V nemalmi meri se moramo njemu zahvaliti, da se je predelovanje mesa v naših krajih v povojnih letih tako visoko povzpelo in da se lahko mirno kosa z ostalimi deli ne samo Jugoslavije, temveč sploh vsega evropskega jugovzhoda. Tavčarjevi mesni izdelki so znani po vsej državi, pa tudi v sosednjem inozemstvu, kjer so si pridobili sloves. Pokojnik je imel še velike načrte, pa mu je kruta usoda v polletu dela prekrižala račune. Omahnil je v grob sredi svojega dela.

Anton Tavčar izvira iz stare rodbine iz Poljanske doline. Njegov podjetni oče, tipična, neupogljiva gorenjska grča, se je pred desetletji preselil v Sarajevo, kjer je našel plodnosnejše tlorisje za podjetnost v svoji lesni stroki. Ni čuda, da so se štirje njegovi sinovi posvetili stroki svojega očeta in postali lesni trgovci. Joško, Franc in Luka Tavčar so znana imena v lesnem gospodarstvu, kakor je bil znan tudi že sedaj po-

kojni Janko, najstarejši izmed šestih bratov. Anton Tavčar se je posvetil mesni stroki, kakor tudi že pokojni Miško.

Prekmalu umrli se je potem, ko se je dodobra vsestransko izučil v svoji stroki pri raznih velikih podjetjih v tu- in inozemstvu, etabliral v Sarajevu. Kmalu je njegovo podjetje zaslovelo daleč naokoli. Vojna mu je zaenkrat prekrižala račune, vendar se pogumni mož ni ustrašil. Preselil se je v Gradec in tam nadaljeval svoje delo. Nato je prišel prevrat in Anton Tavčar se je vrnil v domovino. Naselil se je v Mariboru, kjer si je hitro priboril s svojo sposobnostjo pozicijo, ki je bila v skladu z njegovo podjetnostjo. Skupaj s svojo neutrudljivo soprogo gospo Josipino je razširil podjetje v tvornico, ki jo je pred tremi leti prenesel v novo moderno obratno poslopje v Bohovi pri Mariboru. Tu šele se je mogel razmahniti in dati duška sili, ki ga je gnala vedno naprej, vedno kvišku. Sredi svojega plodovitega dela je moral mož v starosti komaj 57 let leteti k večnemu počitku, k počitku, ki si ga v življenju nikdar ni privoščil, ker se mu je vsaka ura zdela predragocena in zamujena, če je ni pravilno izkoristil. Drugo leto bo trdka proslavila tridesetletnico svojega obstoja, žal brez njega, ki jo je ustvaril.

Anton Tavčar se v javnosti ni mnogo pojavljal, ves svoj trud je vlagal v svoje podjetje, pa tudi v dobrobit vsemu mesarskemu in prekajevskemu stanu, ki mu je tako zelo prirasel k srcu. Bil je več let predsednik Združenja mesarjev in prekajevcev, ki se je pod njegovo vodstvom nanovo razmahnilo. Bil je tudi član nadzornega odbora Zveze industrijev za Slovenijo. Vedno zaveden Slovenec in navdušen Jugoslovčan, kar mu je za svetovne vojne prineslo mnogo neveščnosti in neprilik, je bil Anton Tavčar kremenit značaj, vedno stremel za napredkom in za izpopolnitvijo. Njegova blaga in vsihdov vedra duša ni poznala sovražstva. Mirno lahko trdimo, da Anton Tavčar ni imel sovražnikov. Vse se ga je veselilo, kamor je prišel. K njemu so prihajali poslovniki ljudje po nasvete in vsakemu je povedal svoje mnenje po najboljšem prepričanju.

Antona Tavčarja ni več. Zapuščil je globoko vrzel v gospodarskem življenju severne Slovenije. Podjetje pa ostane in ga bodo globoko užaloščena soproga in sinova vodili dalje po intencijah ustvaritelja trdke.

Slava mu!

Rodbini in sorodnikom naše globoko sožalje!

Mogočna zdravilna moč narave

se še posebno izraža v naravnih

ROGAŠKI SLATINI

Delavski predlogi novih minimalnih mezd

Na poziv banske uprave je bila v sredo pod predsedstvom načelnika Kosija anketa zaradi določitve novih minimalnih mezd.

V imenu delavskih organizacij je zastopnik Delavske zbornice predlagal, da se določi minimalna mezda za vse ne kvalificirane delavce na 6 din za uro. Če pa se v tej višini enotna mezda ne bi mogla uveljaviti, je predlagal določitev dveh maksimalnih mezd po 5 in 6 din, in sicer:

a) minimalna mezda 6 din za vse industrijske obrate, vsa sezonska podjetja, vso obrt v krajih z nad 5000 prebivalci ter poleg tega še za knjigovodsko in tiskarsko obrt in industrijo, za instalaterski in dimnikarski obrt, ne glede na kraj obratovanja.

b) minimalna mezda 5 din pa naj velja za ves ostali obrt v krajih z manj ko 5000 prebivalci.

Po zaslišanju stališča delodajalcev in kratki debati je bila anketa zaključena ter bo kr. banska uprava izdala svojo odločbo o novih minimalnih mezdah.

Zunanja trgovina

Finančni minister je podpisal odlok, da se mora smatrati Španija kot neklirinška država. Za uvoz iz Španije ter izvoz v Španijo se morajo uporabljati isti devizno-valutni predpisi ko za druge klirinške države. Uvoz oz. izvoz blaga v Španijo bo torej mogoč le proti predhodnemu dovoljenju izvoznega oz. uvoznega odbora pri Narodni banki.

V južni Romuniji je bilo zasajenih z bombažem 30.000 ha zemlje. Na teh bombažnih plantažah je zaposlenih 100.000 delavcev. Letos se obeta zelo dobra letina ter se pričakuje, da se bo na enem hektarju pridelalo 300 kg bombaža. Če se bo to uresničilo, bo vredna letošnja letina romunskega bombaža 1 milijardo lejev.

Letošnji pridelek paprike se na Slovaškem ceni na 40 vagonov, od katerih se bo moglo izvoziti najmanj 10 vagonov. Lani je morala Slovaška uvoziti več ko 4 vagone paprike iz Madžarske, Jugoslavije in Bolgarske.

Zetev sladkorne repe na Slovaškem je bila letos zelo dobra. Računajo, da bo letos mogla Slovaška izvoziti 300.000 stotov sladkorja.

Med Nemčijo in Slovaško je bil dosežen sporazum, po katerem bo Slovaška zaenkrat izvozila v Nemčijo 200 vagonov pšenice in 300 vagonov moke.

Slovaška namerava s 1. novembrom zvišati blagovno železniško tarifo za 15%.

Kakor se uradno izjavlja, je prepoved izvoza žitaric iz Turčije samo začasna.

Turško-romunska trgovinska pogodba je bila preklicana. Predsednik turške delegacije je odpotoval v Ankaru po nova navodila.

Italijanska vlada je predpisala, da se mora začeti s 1. oktobrom dodajati krušni moki 10 koruzne moke.

Švicarski uvoz je v prvih letošnjih osmih mesecih v primeri z lanskimi narasel za 185,5 na 1353,3 milijona šv. frankov, izvoz pa je padel za 77,6 na 831,1 milijona šv. frankov. Pasivni saldo švicarske trgovinske bilance se je povečal od 283,1 na 522,3 milijona šv. frankov.

Carinski dohodki Švice so znašali v letošnjih prvih osmih mesecih 171,8 milijona šv. frankov, za 25 milijonov šv. fr. manj kakor lani.

Da bi se modernizirala španska tekstilna industrija, je dovolila španska vlada kredit nad 100 milijonov pezeta. Ta posojila se bodo dala španskim tovarnam v štirih letih ter se bodo obrestovala samo po 2-75%.

Vaja proti zračnim napadom

V četrtek je bila v Ljubljani vaja proti zračnim napadom. Vaja je bila dobro organizirana in je potekla v redu, čeprav je bila v zelo neprikladnem času.

Vaja pa je tudi pokazala veliko nediscipliniranost ljubljanskega prebivalstva. Nekateri so menda smatrali vajo le za »hec« ali kot ugodno priliko, da napasejo svojo radovednost. V nekaterih hišah so bila vsa okna polna gledalcev. Celo nekateri uradi so se ponasali s svojo nediscipliniranostjo. Tudi v šolah je bilo premalo discipline. Vaja pred zračnimi napadi je resna zadeva in zlasti mladina se mora na to opozoriti. Nikakor niso danes časi, da bi se smela trpeti takšna nediscipliniranost.

Trgovinski register

Vpisali sta se naslednji firmi:

Javno skladišče Fohn in drug v Celju. Obratni predmet: trgovina s kurivom na debelo v tuzemstvu in eksport. Osebo zavezani družbeniki: Leopoldina Fohn in Mila Simonišek, obe zasebnici v Celju. Javna trgovska družba. Družbo zastopa vsaka družbenica samostojno.

Penca Josip, Novo mesto. Obratni predmet: predilnica in tkalnica za volno in bombaž.

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

Dragotin Korošec, zidarski mojster, stavbenik, stavbeni zvedenec, trgovec z lesom, Gorenje, p. Rečica ob Paki, podružnica v Šoštanju. Besedilo odslej: Korošec Dragotin, oblastveno preizkušeni zidarski mojster, stavbeni podjetnik in trgovina z lesom in drvni, Šmartno ob Paki (Gorenje). Podružnica v Šoštanju se izbriše.

Tvornica tanina, Medvode. Družbena pogodba se je spremenila.

»Ika«, mehanična tovarna pletenin, družba z o. z., Kranj. Spremenila se je družbena pogodba. Osnovna glavnica znaša odslej 750.000 in je popolnoma vplačana. Josip Tscheligi, trgovina z vinom, pivovarna in žganjarna, Maribor. Izbriše se zaradi smrti dosedanjega lastnika Tscheligi Josip in vpiše se novi lastnik Tscheligi Franc.

Julius Zigon, trgovina z manufakturami, špecerijo in železnino, Polzela. Besedilo odslej: Zigon Julijus, lastnica Tiršek Ana. Obratni predmet: trgovina z mešanim blagom (manufaktura, špecerija, železnina itd.), deželni pridelki, hmeljem in sadjem v tuzemstvu ter izvoz.

Kinell Frane, trgovina z deželnimi pridelki, Sv. Jurij ob j. Z. Sedež odslej: Sv. Jurij pri Celju. Besedilo: Kinell Frane, lastnica Kinell Franja. Izbriše se Kinell Franja podeljena prokura, ker je ta sedaj lastnica.

Izbrisane so se naslednje firme:

American-Motors, prodaja motornih vozil in oprema, družba z o. z. — zaradi končane likvidacije. »Oleum«, industrijska družba za rafiniranje olja, Ljubljana — zaradi končane likvidacije.

Metalurgija Hribernik Karol in Vinodraž Alojzij, javna trgovska družba Trata, p. št. Vid nad Ljubljano; obratni predmet: kovinarstvo — zaradi opustitve obrata.

Ze v 24 urah

barva, plesna in kemična snazi, obleke, klobuke, škrobi in svetilila, srajce, ovratnike in manšete, Pere, suši, munga in lika domače perila

tovarna JOS. REICH

Pojmanski nasip 4-6, Seidenburgova ul. 8

Telefon št. 23-72.

Navodila banske uprave za določanje maksimalnih cen in maksimalnih bruto-zasluzkov

Kr. banska uprava dravske banovine je poslala vsem sreskim načelstvom navodila za določanje maksimalnih cen ter maksimalnih bruto-zasluzkov v trgovinah na malo, o cenah kruha ter kontroli trgovin, pekarn, mesarij in mlinov. Navodila pravijo:

1. Z banovo odredbo so določene maksimalne cene v trgovini na drobno: za belo moko din 9—, za krušno moko din 5—, za otrobo din 250.

2. Z banovo odločbo z dne 7. septembra 1940 so določene maksimalne cene mesu, salu in slanini, razen šandarizirane čiste masti, ki se v banovino uvaža, ali izdeluje iz prašičev, ki se v banovino uvažajo. Za to mast je določen s to odločbo bruto zasluzek din 1— v trgovini na veliko in din 2— v trgovini na drobno, pri proizvodnji pa s ceno, po kateri uvažajo mast uvozniki v banovino. Cena za mast v trgovini na drobno se določa z dejansko nabavno ceno po detalistu. Fakturirni ceni je prišteti transportne stroške in užitino, tako dobljena nabavna cena se sme povečati za din 2—.

Upravne oblasti I. stopnje so pooblašene, da smejo določati za svoje območje cene mesu, slanini, salu in masti, upoštevaje pri tem cene živine v njihovem območju ter kalkulacijske smernice, izdane od kr. banske uprave. Tako določene cene pa brez posebne odobritve kr. banske uprave ne smejo presegati cen, navedenih v banovi odločbi z dne 7. septembra 1940. Višje smejo biti le cene svinjskega mesa, sala, slanine in masti, navedene v čl. 9. te odločbe. Te cene določajo upravna oblastva I. stopnje v skladu s tržnimi cenami živine na svojem območju in kalkulacijskim navodilom kr. banske uprave.

3. Cene kruhu morajo določiti po členu 7. uredbe o preskrbi prebivalstva in vojske s kruhom upravna oblastva I. stopnje po navodilih urada za kontrolo cen. Urad je izdal glede teh cen tole navodilo:

Splošno načelo na vsem svetu je, in tako bi tudi moralo biti pri nas, da bi morala biti v vsakem večjem kraju cena 1 kg moke enaka ceni 1 kg kruha. Razlog temu je v tem, da se peče iz 100 kg moke 137 kg kruha. Ta odstotek ni povsod tako visok, minimalno pa je 130 kg. Odstotek se lahko ugotovi s poskusno peko. Peki so določili zaenkrat ceno kruha z din 550, žemljam z din 1—. Obe ceni sta visoki. Zemlje dosedanje teže bi smele veljati le 85 par. Vendar se more na zemlje cena din 1— odobriti, ker po 85 par žemelj ni mogoče prodajati in ker je prav, da se dovoli tu večji zasluzek, da bi se lahko prodajal kruh ceneje. Dela naj se na to, da se cene kruha znižajo na din 5—.

V daljnjo orientacijo naj služi, da je bila v Ljubljani v letih od 1928 do 1938 povprečna cena kruha izražena v odstotkih detaljne cene moke od 97% do 126%.

4. Bruto zasluzek, katerega naj določi po proučitvi krajevnih razmer v smislu čl. 2. uredbe o kontroli cen na drobno (»Služb. list«, 420, 71/40) in navodil urada za kontrolo cen upravno oblastvo I. stopnje, naj se odmerja po tehle smernicah: za testenine, riž, olje, milo, z 10%.

Ako bi se sedanja, po banski upravi določena maksimalna cena (oz. bruto-zasluzek) za mast razveljavila, se sme zaračunati tudi pri moki in masti z maksimalnim dopustnim zasluzkom 10%. Pri kavi se lahko računa z dopustnim brutozasluzkom 20%, pri manufakturah 25%.

Kjer so se nakupne cene bolj zvišale kakor za 140% nad cenami v septembru 1939, se smejo računati gornji odstotki le od 1/4 kratne cene iz septembra 1939. Odstotek 140 velja le tako dolgo, dokler se sedanja režija bistveno ne podraži. V dinarjih izraženi pribitki bi bili po tej smernici za sedaj: pri testeninah navadnih din 1—, jajčnih din 130, jajninah din 2—, rižu cenejše vrste (splendorju in sličnih) din 1—, rižu Karolina din 2—, moki 55 par, masti din 2—, olju »Zvezda« din 17, olju »Diamant« din 2—,

rafiniranem olju v kantah din 3—, milu navadnem din 15, milu v kartonih din 3—.

5. Po navodilih urada za kontrolo cen morajo voditi v svrhu olajšanja kontrole nad cenami vse trgovine na drobno kontrolno knjigo.

Vsi trgovci na malo bodo morali voditi to knjigo najpozneje od 1. oktobra 1940 nadalje.

6. Kontrolni organ mora vpisati

iz kontrolne knjige v poročilo o pregledu za pod toč. 4. navedene predmete nabavne in prodajne cene in količino zaloge. Za poročila o pregledu se bodo izdali tiskani obrazci, ki se bodo dostavili.

7. V pekarnah mora paziti kontrolni organ na te stvari: ali delajo pekarne le po dnevu, ali prodajajo le prejšnji dan pečen kruh, ali prodajajo kruh v predpisani teži z dovoljenim odstotkom osušitve in po predpisani ceni.

8. V mlinih mora paziti kontrolni organ na to: ali meljejo mlini le nepresezano enotno moko ali pa meljejo belo in krušno moko v razmerju 1 proti 7.

9. V zvezi s kontrolo zalog mora opozoriti kontrolni organ na zaloge, ki se zadržujejo, da bi se s tem zvišala cena, ali skušajo zvišati na nove nabavne cene, čeprav so bile nabavljene po nižjih cenah.

10. Sicer doslej ni zakonite možnosti vplivati na cene kmetijskih proizvodov, ki jih prodajajo kmetovalci na sejnih in mestnih tržiščih. Vendar je treba organizirati s pomočjo obč. aprovizacij nakupe v manj prometnih krajih in njih prodajanje na trgih ter doseči z vsemi dopustnimi ukrepi, da se bodo ustalile te cene na 1-5 krat povprečni ceni izpred vojnih mesecev leta 1938. in 1939. To velja predvsem za krompir, mleko, surovo maslo in drva.

Opozorilo interesentom

Vse interesente opozarjamo, da dobe vse predpisane tiskovine pri Združenju trgovcev v Ljubljani (Trgovski dom). Tu dobe tudi vsa druga pojasnila, ki so v zvezi z novimi navodili glede kontrole cen ter maksimalnega bruto-zasluzka.

Kontrolno knjigo

mora voditi od 1. oktobra dalje tudi vsak detaljist

Z razpisom ministrstva za notranje posle z dne 30. avgusta 1940. III. št. 23836 in z odločbo kr. banske uprave VIII. št. 511/40, z dne 17. septembra 1940. so bila izdana navodila za določanje maksimalnih cen ter maksimalnega bruto-zasluzka v trgovinah na drobno ter o kontroli trgovin. Ta navodila določajo v točki 7, da morajo od 1. oktobra t. l. dalje vsi trgovci na drobno (detaljisti), ki prodajajo blago, katero spada pod kontrolo cen, na malo in veliko, voditi kontrolno knjigo, ki mora vsebovati naslednje rubrike (vpise):

1. dan prevzema blaga,
2. firma-tvrdka dobavitelja,
3. številka in datum fakture,
4. fakturna cena za enoto,
5. številka in datum odobritve te fakture po banski upravi,
6. maksimalni odstotek bruto-dobička
 - a) v procentih,
 - b) v dinarjih,
7. prodajna cena na drobno.

Opozarjamo ponovno vse trgovce, da se natančno ravna po teh predpisih in da predpisano kontrolno knjigo vodijo, ker bodo oblasti strogo postopale proti vsem, ki ne bi izpolnjevali teh predpisov.

Kdo je oproščen davka na poslovni promet

Davka na poslovni promet so oproščeni:

1. država glede poštnega, brzojavnega in telefonskega prometa, državna in samoupravna telesa za državna in občinska podjetja (klavnice, plinarne, elektrarne, vodovode itd.),

2. slikarji, kiparji, skladatelji in književniki za svoje izvirne umetniške in znanstvene proizvode (slike, skulpture, rokopise),

3. kmetovalci za promet z lastnimi proizvodi iz vseh vrst kmetijstva (poljedelstvo, gozdarstvo, vinogradništvo, sadjarstvo, povrtništvo, živinoreja, mlekarstvo, perutinarstvo in čebelarstvo), če prodajajo te proizvode osebno neposredno iz prve roke. Vsi ti proizvodi so v nadaljnjem prometu zavezani plačilu davka na poslovni promet, če kmetovalec prodaja

poleg svojih lastnih tudi druge proizvode.

Kmetijske zadruge vseh oblik, če so včlanjene v Glavni zadrugi zvezi in zadrugi zveze za ves promet v vseh strokah kmetijstva, kmetijskega orodja in kmetijskih strojev, če po svojih pravilih ne razdeljujejo čistega dobička in če odstopajo nabavljene predmete izključno svojim zadrugam. Nabavljene zadruge državnih nameščenecv morajo plačati davek na poslovni promet samo za oni promet, ki ga opravljajo s tem, da prodajajo svoje viške nečlanom (čl. 2. uredbe o nabavljajnih zadrugah državnih nameščenecv),

4. vse premične telesne stvari, če pripadajo nepremičninam in se njihov promet vrši istočasno s prometom nepremičnin,

5. dajanje v zakup in prodaja

nepremičnin ko tudi pravica izkoriščanja v zakup danih in kupljenih nepremičnin, razen opremljenih prostorov, ki so zavezani davku po čl. 3., odst. 1., tega zakona,

6. promet na podlagi eksekucij, ekspropriacij in rekvizicij,

7. promet na podlagi denarnega kredita in promet denarnih terjatev, menic, deviz, bankovcev, papirnatega denarja ter denarja vsake vrste, tako domačnega, ko tujega ter vse vrste denarnih vlog,

8. promet s tekočimi računi,

9. promet z vsemi predmeti državnega monopola, meničnih uradnih vrednostnih papirjev, uradnih obrazcev, ki se prodajajo po uradno določeni ceni,

10. promet na podlagi zavarovalnih pogodb,

11. koncerti, zabave, kinematografi itd., ki so zavezani posebni taksi po taksnem zakonu,

12. promet na podlagi prevoza in prenosa oseb ali stvari z železnico, ladjami ali tramvajem,

13. proizvodnja domačega obrta, če se z njimi bavijo izključno samo rodbinski člani brez zaposlitve tuje delovne sile (pomočnikov). Promet malih obrtnikov, ki se obdačujejo pavšalno po čl. 59. zakona o neposrednih davkih,

14. preštvo ne svobodne prodaje premičnin, ki se prodajajo zaradi razdelitve dediščine,

15. prehrana zaposlenih v obliki naravnih plače in dajanje hrane svojim članom, katero hrano pripravljajo delavske in ljudske kuhinje podjetij ko tudi samostojno organizirane ali kot humanitarne ustanove,

16. drugi prenos tovornih listov, ladijskih tovornih listov in drugih spremnih listov, ker je prvi prenos v veletrgovini že obdačen s tem davkom,

17. prodaja zdravil humanitarnim in socialnim ustanovam iz socialnih interesov, zlasti zaradi zaščite revnih slojev, stalni zdravniški honorarji okrajnih, okrožnih, občinskih, železniških in družbenih zdravnikov,

18. od svojega prometa položni mlini z največ dvema mlinistima kamnom ob potokih, ki presihajo in zato delujejo le občasno, kadar pride voda.

Trgovina Grčije

Grško-nemška trgovina se je od začetka vojne razvijala na čisto poseben način. Po kratkem prestopu je začel grški izvoz v Nemčijo hitro rasti, da je znašal v prvi polovici 1940. 2,46 milijarde drahov. Nesprotno pa je uvoz padel od 2,23 na 1,7 milijarde drahov, da se je navadno pasivna bilanca Grčije spremenila v aktivno. Grški izvoz v Nemčijo se je pošiljal večinoma po železnici, ker je šlo za drago blago, ki je preneslo visoke prevozne stroške. Predmeti pa, ki jih je Grčija uvažala iz Nemčije, predvsem premog, železo itd. niso prenesli visokih prevoznih stroškov po železnici. Ti so se zato prevažali po morju, kar pa je danes nemogoče. Grčija pa ravno na teh predmetih trpi veliko pomanjkanje in zato se bo pri trgovinskih pogajanjih med Nemčijo in Grčijo razpravljalo v prvi vrsti o tem vprašanju.

Zanimivo je, da je grška trgovina z Ameriko v zadnjem času močno narasla. Tako se je dvignil grški uvoz iz Amerike od 816 milijonov drahov v prvi polovici lanskega leta na 1125 milijonov v istem času letos, grški izvoz v Ameriko pa je v istem času narasel celo od 654 na 1459 milijonov drahov. Grčija izvažata večinoma v Združene države Sev. Amerike in v Argentino, in sicer oljčno olje, tobak in vinsko kislino.

Zelo slabo pa je zaposlena grška trgovinska mornarica. 1. avgusta je bilo 86 grških trgovinskih ladij s skupno tonažo 213.000 ton nezaposlenih, to je približno ena šestina vse grške trgovinske mornarice.

Davčni svetovalec

Odbitnost plač poslovdij pri družbah z o. z., če so sorodniki družbenikov

A. S. družba z o. z. — Vprašanje: Poslovdija naše družbe je oče dveh družbenikov in prejema za svoje delo od družbe plačo. Slišal sem, da ta plača pri odmeri davka ni odbitna. Ker je to vprašanje za našo družbo velike važnosti, prosim za pojasnilo.

Odgovor: Po našem mnenju ne more biti nikakega dvoma o tem, da je plača odbitna, toda le pod pogojem, da oče res opravlja službo poslovdije ter se njegova plača giblje v običajnih mejah. Ako bi bila njegova plača neobičajno visoka, bi se namreč moralo smatrati, da to plačilo, kolikor presega običajno izmero, ni v neposredni zvezi s poslom, in se zaradi tega ne more smatrati za odbiten izdatek.

Ali se dva zlepljena lista smatrata v pogledu kolokvanja za dva računa?

G. D. S. v R. — Vprašanje: Dobivam od svojih dobaviteljev račune, ki so zlepljeni iz dveh delov. Neki organ finančne kontrole, ki je te račune videl, mi je povedal, da se zlepljeni računi po predpisih smatrajo za dvojne račune. Ali ima prav?

Odgovor: V predmetnem računu gre za vprašanje, ali obsega račun eno ali dve poli, kajti pri računu je vsako polo posebej takisirati kot račun. Le ako je račun (v eni poli) tako obširen, da je velik nad 1750 cm², se mora plačati dvojna računska taksa. Vendar se mora v primeru, da obstoji račun iz dveh zlepljenih pol, da dejansko niso več samostojne pole, smatrati, da gre samo za eno polo.

Kupec jamči za dolžno pridobnino prodajalca

G. L. R. v K. — Vprašanje: Zate sem trgovino v lokalu, v katerem je bila že preje podobna trgovina. Moj prednik je bil dolžan par tisoč dinarjev na pridobnini. Sedaj hoče davkarja iz mene izterjati ta zaostanek, češ da sem trgovino kupil od prednika in zato jamčim za njegov davek. Kupil sem res opravno, ne pa blaga, ki ga je sam prodajalec opravil prodal v toku prisilne poravnave in stvarno sem otvoril popolnoma novo trgovino. Ali sem res dolžan plačati davke za prednika?

Odgovor: Po zakonu o neposrednih davkih jamči kupec res za davek, ki obremenja obrat, če se ta prodaja. Zakon sam ne definira pojma prodaje, zato se mora tolmačiti po našem mnenju tako, kakor se tolmači v običajnem smislu besede. Pri nas se običajno govori o prodaji trgovine le, če se prodaja s trgovino vse, kakor leži in stoji, torej poleg opravne tudi blago in ves tako zvani krog odjemalcev. Če je bil Vaš prednik v prisilni poravnavi ter je takrat prodal vse blago drugim osebam, ne pa Vam, o kaki prodaji trgovine ne more biti govora, posebno ne, ker za krog odjemalcev v trgovini, ki likvidira v prisilni poravnavi, nobeden ne bo ničesar dal. Samo pri prevzemu opravne, to je pullov, stelaž itd., pa ne more biti govora o prodaji trgovine.

ne, ker bistvo trgovine je vendar blago, dočim je oprava, ki je običajno prilagoden vsakokratnim prostorom, posrabskega pomena. Davčna uprava mora jamstvo pismeno uveljaviti s posebno odločbo, v kateri mora navesti vsa dejstva, iz katerih sklepa, da ste trgovino kupili in da zato jamčite za davek prednika. Vsekakor Vam priporočamo, da se proti taki odločbi pritožite in v pritožbi navedete vse momente, ki govorijo za to, da trgovine niste kupili. V pritožbi predlagajte, naj se za dokaz, da trgovine niste kupili, zaslišita Združenje trgovcev in Zbornica za TOI, da se določi, kakšni običaji v tem pogledu veljajo v našem gospodarskem svetu. V primeru, da bi pritožba ne imela uspeha, bi se izplačalo, da vložite tožbo na upravno sodišče.

ločeno po oddelkih glede surovin, pomožnih snovi, polizdelkov, mora vključevati vse mezde in druge izdatke v vsakem oddelku in za vsak izdelek. To zahteva sicer podrobno delo, ali če hočemo imeti res zanesljive in podrobne podatke za izračunavanje cene posameznega izdelka, se mu ne smemo izogniti.

Od natančnega izračunavanja cene posameznega izdelka je odvisen ne samo uspeh, temveč tudi konkurenčna sposobnost. Cena se mora ugotoviti na podlagi zanesljivih podatkov, ne pa samo domneve. Tovarnar ali trgovec mora natančno vedeti, koliko ga posamezni izdelek ali posamezno blago stane, da se lahko določi prodajna cena. Večkrat se pri kakem izdelku ali pri kaki vrsti blaga ne more kaj prida zaslužiti, pa se morda lahko nadomesti to pri drugem blagu ali izdelku. Take zanesljive podatke pa more dati le sistematično in popolno knjigovodstvo, sam kalkulaški oddelček pa nikdar.

Ločena kalkulacija brez ostona na knjigovodstvo je za podjetnika nevarna, ker je brez kontrole in tedaj nezanesljiva.

Knjigovodstvo in kalkulacija morata biti v najtesnejši zvezi.

Zagrebski trgovci o špekulaciji in plačah nameščencev

V Zagrebu je bila plenarna seja članov Združenja trgovcev z živili in mešanim blagom za mesto Zagreb ter okraja Zagreb in Dugo-selo. Na dnevnem redu sta bili zlasti dve vprašanji, ki danes najbolj zanimata trgovstvo: vprašanje zvišanja plač nameščencev ter vprašanje ukrepov, ki jih izdajajo oblasti proti trgovcem.

Glede zvišanja plač je bil sprejet sklep, da se more zahtevam nameščencev ustreči, vendar tako, da se kot podlaga smatrajo vsi sedanji prejemki nameščencev, da se torej že vračuna sedanji dodatek, in ti skupni prejemki zvišajo za 10%. To zvišanje pa bi se moglo dovoliti nameščencem le, če bi oblasti dovolile, da se v istem razmerju zvišajo tudi cene.

Glede kazenskih ukrepov oblasti je bilo izrečenih več konstatacij, ki so poučne tudi za potrošnike in za oblasti.

Pred vsem se je konstatiralo, da ni bil kaznovan niti en trgovec-detajist zaradi špekulativnega kupčenja in skrivanja živil, ker detajlisti ne morejo nabavljati večjih količin. (To velja tudi za Slovenijo.)

Nekateri detajlisti so bili kaznovani, ker so prodajali moko po višji ceni, kakor pa je bila dovoljena. O tem govori podrobneje spomenica, ki so jo trgovci poslali banu. Spomenica konstatira, da je prišla do višjih cen zato, ker je cena moke določena na 875 din. a se ta cena ne more deliti na četrtino ali polovico, ker ni manjšega novca od 25 par. Zato se moka prodaja po ceni 450 din namesto po 435 din za pol kg. Združenje zato zahteva, da se v bodoče določijo takšne cene, ki se morejo v

detajni trgovini deliti na četrtino ali polovico.

Zelo nezadovoljiv je tudi postopek pri določevanju cen za podrobno trgovino. Dostikrat mine tudi 14 in več dni, preden dobi detajist odobritev nove cene za blago, ki ga je že kupil od tvornice po zvišani ceni, katero so oblasti že odobrile. Trgovec je zaradi tega prisiljen, da prodaja to blago ali v izgubo ali pa da odkloni prodajo. S tem pa je v nevarnosti, da bo kaznovan, ker ni hotel prodajati blaga. Trgovci zato zahtevajo, da se cene določajo istočasno za proizvajalce, veletrgovce in detajliste.

Glede napadanja dnevnega tiska na trgovce prosi združenje, da se prepove objavljjanje obsodh trgovcev, dokler niso te pravomočne. Kajti danes se dogaja dostikrat, da se za špekulanta proglašajo trgovci, ki je kasneje od sodišča oproščen. (V Ljubljani smo imeli že takšen primer in zato je ta zahteva zagrebskih trgovcev popolnoma umestna in upravičena.)

Knjigovodstvo in kalkulacija

V praksi je še vedno dokaj razširjeno mnenje in naziranje, da knjigovodstvo in kalkulacija nista v medsebojni zvezi. Zato pa je v raznih industrijskih podjetjih knjigovodstvo ločeno od kalkulaškega oddelka, ki samostojno opravlja kalkulacijo brez porabe podatkov knjigovodstva. Ta delitev ima lahko slabe posledice za podjetje. Oba oddelka namreč ne primerjata medsebojno uspehov svojih računov, jih zato tudi medsebojno ne kontrolirata. Tako se lahko vrinejo zle napake, delo je podvojeno, uspeh pa dvomljiv in nezanesljiv.

Knjigovodstvo, kalkulacija in statistika so tri neločljive sestre, ki zaslužijo vso pozornost in čisljanje, bodisi v industrijskem, bodisi v trgovskem ali v obrtnem obratu. Vse tri skupaj dajejo celotni in podrobni pregled obratovanja in uspeha brez ozira na tehnične posebnosti ali na razlike v obratovanju.

Knjigovodstvo obsega vse premoženje, vključuje vse izpremembe v tem premoženju, tudi vse stroške, ki se krijejo iz premoženjskih delov in potemtakem povzročajo izpremembe v teh premoženjskih delih. Knjigovodstvo mora beležiti na svojih poštevitih tudi izpremembe in stroške od surovin pa do izvršitve izdelka. Z vključevanjem vseh teh izprememb in z njimi spojenih izdelovalnih in drugih stroškov zbira knjigovodstvo podatke za kalkulacijo. V knjigovodstvu se dobijo podrobni in povsem zanesljivi podatki za kalkulacijo, saj knjigovodstvo mora voditi poštete za surovine, po-

možne snovi, fabrikacijo in posamezne oddelke fabrikacije, zasleduje gibanje surovin in polizdelkov do gotovega izdelka po oddelkih, vključuje tudi podrobno troške po oddelkih. Ker se vključuje najmanj na dveh poštevitih, tedaj knjigovodstvo kontrolira vse vključbe samo po sebi. Take kontrole kalkulacija nima in je kontrola proizvajalnih stroškov in stroškov sploh mogoča le s knjigovodstvom. Kalkulacija mora izračunati le na podlagi podatkov knjigovodstva, koliko kateri izdelek velja v fabrikaciji. Ta vrednost se primerja potem z doseženo prodajno ceno, pa vidimo, ali je pri tem izdelku izguba ali dobiček. Tega kalkulacija sama ne more dognati, temveč mora poklicati na pomoč knjigovodstvo.

Da se bo kalkulacija lahko opirala na knjigovodstvo, mora to voditi vse notranje spremembe

Ako želite imeti hitro pripravljeni zajtrk, skuhaite Zikino kavino mešanico

H. N. Casson:

Business

(Prevedel Ivo Zor)

SKLEP.

V poglavjih te knjige sem postavil in razložil šestnajst naukov. Nikakor ne trdim, da za trgovino ni več kakor šestnajst naukov. Prav verjetno je, da jih je šestdeset.

Ko je bil Harrington Emerson objavil svojih znamenitih »Dvanajst načel za uspeh«, sem ga vprašal, če jih je res samo dvanajst. »Gotovo jih je še več,« mi je odgovoril, »njih ne ve, koliko. Jaz sem začel samo poizvedovati za njimi in sem jih našel za zdaj samo dvanajst, za katera vem, da so resnična.«

V istem duhu in z istim namenom razglašam tudi jaz teh šestnajst naukov. Gotovo niso edini, so pa vsi, kar sem jih črpal iz svojih izkušenj v trgovskem življenju. Oni so končen in zgoščen uspeh mojih izkušenj, ki sem si jih bil nabral v času svojega dolgoletnega udeleževanja v Angliji, Kanadi in v Zedinjenih državah.

Objavljam te nauke, in čeprav se zavedam, da sem jih precej prezrl, vendar jih podajam trdno prepričan, da so veliko vredni za trgovca, ki zna ceniti pomen trgovinske znanosti.

Niso to nobeni akademski nauki, pa tudi nobene uganke in teorije. Ne obravnavajo trgovine, kakršna bi mogla ali morala biti, marveč kakršna je v resnici. Nima jo nič skupnega z abstraktnimi ideali ali z narodnim gospodarstvom.

Niso niti sijajni niti dekorativni, zato so pa trdni. V vrvežu in menjavanju trgovine so skoraj edina gotovost. Ne moremo jih podpreti z nobenimi literarnimi

20

ali filozofičnimi metodami. Niso nobeni argumenti, ki bi jih ne mogel izpodbijati nihče, tudi ako bi bil bistroumnejši od mene. Teh naukov si nisem jaz izmislil, ampak samo odkril.

Njihovo vrednost spoznamo samo tedaj, če jih preizkusimo na problemih lastne trgovine. Najprej je treba ugotoviti, kaj nam je prizadevalo doslej največ pregla-vice; potem se pa ravnajmo zapovrstjo po vseh šestnajstih naukih in ostrmeli bomo, ko bomo videli, kako koristni so. Ne povedo naravnost, kaj nam je storiti, toda diagnosticirajo problem in ga poenostavijo. Kdor se ne straši vsega sistematičnega in znanstvenega proučevanja, bo uporabljal to knjigo dan za dnem kakor mornar morsko karto, kakor risar šestilo.

Britanci niso tako proučevali načel trgovine, kakor bi bili to lahko storili. Oni danes študirajo in raziskujejo tako, kakor bi bili lahko že pred tridesetimi leti. Prepustili so Nemčiji marsikatero izboljšanje v industriji, ki se je pri njih spočelo, pa tudi Zedinjenim državam so pustili, da so jih v marsičem prehiteli.

Resnica pa je, da se je porodila veda o trgovskih uspehih v Angliji. Ustvaril jo je Bacon. Davno prej, preden so bile ustanovljene Zedinjene države ali Nemčija, je pisal Bacon: »Kakor je denar merilo za blago, tako merimo trgovino s časom. Kupčija je toliko dražja, kolikor bolj počasi jo izvajamo. Če čas pravilno izberemo, je to toliko, kakor da varujemo z njim, in vsak nepotreben gib je kakor udarec v zrak. Zato so pri vsaki kupčiji potrebne tri faze: priprava, preizkušnja in izvršitev.«

Za Baconom je bil Newton prvi, ki je opozoril na znanstvene metode. Potem je prišel Darwin in še pozneje Wallace, ki je uporabljal znanstvene metode pri proučevanju prirode. In nazadnje sta prišla še Emerson in Taylor, oba Angleža, ki sta jih uporabila pri strojih, na železnici in pri trgovini sploh.

Nihče še ne ve, v koliki meri lahko uporabljamo znanstveno metodo v trgovini. Toliko pa je gotovo, da je silo koristna in zanimiva. Danes ta dan imamo že vse polno resnih in praktičnih mož, ki sodelujejo pri londonski »Efficiency Exchange« in ki so se lotili proučevanja trgovine najmanj s tako vnemo kakor geologi nove zemeljske plasti.

Povsod zbirajo dejstva, raziskujejo. Predavajo, pišejo knjige, ustanavljajo časopise. In tisoči trgovcev spoznavajo, da je trgovina najbolj zamotana in očarljiva zadeva na svetu.

Tako končno trgovina dobiva, kar ji gre. Priznavamo njeno veličastnost ne samo z zvanečimi frazami, ampak s tem, da jo razvijamo v znanost. Njen novi duh jo stavlja v socialno službo. Visoki značaj mož, ki jo zastopajo, ji daje plemenitost. Če se ozremo po trgovini in pomislimo na svetovno vojno — kako je strahovito divjala prav tedaj, ko je nastajala ta knjiga — se nam zdi, da je trgovina najimembnejša in najkoristnejša stvar na svetu.

Toliko je gotovo: kdor se posveti študiju trgovinske znanosti, bo obilo poplačan. Se nikoli ni bilo toliko prilike za marljivo udeleževanje v trgovini, še nikoli ni bilo potreba toliko mož, ki bi vedeli, kaj je »trgovina«. Svetovni zemljevid se je izpremenil. Nova tržišča se odpirajo, novi ljudje so prišli. Vse zapreke so odpravljene. Narodi so pripravljeni sprejeti umetnine in tvorbe miru. Borba za trgovino se je razvila v plemenito tekmovanje med pionirji civilizacije.

Svet je velik. Boli na široko nam je danes odprt kakor kdaj poprej. Zanimivo bo opazovati borbo industrije in svetovne trgovine v bodočih desetletjih. Huda bo ta tekma in daleč naokrog bo segala; slej ko prej pa bo veljal neizprosni prirodni zakon: »Le najsposebnejši bo v držali.«

(Konec.)

Barometer javnega mnenja

V Zedinjenih državah Severne Amerike poskušajo s pomočjo čudovito domiselnega sistema raznih institutov proučiti javno mnenje. Tisoči in tisoči ljudi se zasljujejo po izbranih metodah, vsi poklici, sloji in starostni razredi dobe vprašanja, in to po natančnem sorazmerju, tako da se pridobi zanesljivo povprečje.

Eden najbolj znanih zavodov za raziskovanje javnosti je Gallupov zavod. Ta zavod je pravkar objavil rezultat ankete na vprašanja o vojni in o verjetnostnem zmagovalcu. 43% odgovorov verjame v zmago Anglije, 17% v zmago Nemčije, ostali so za neodločen izid vojne. To razmerje je dokaz, da se je mnenje poslabšalo na račun angleške zmage, kajti v začetku vojne je verjelo vanjo še 82%, v nemško zmago pa le 7%. Toda po vdaji Francije so bili ti glasovi že slabše razdeljeni: le 32% za Anglijo, Nemci pa pravijo, da zdaj — spričo hudega bombardiranja Anglije — najbrže tudi ne bo več 43% angleških pristašev. Že v avgustu da 58% odgovorov ni verjelo v angleške podatke o sestreljenih sovražnih letalih, a 23% le pogojno.

V času vojne so seveda najbolj zanimive takšne ankete. Vsa propaganda računa z njimi. Nič manj pa ni zanimivo izpraševanje javnosti glede gospodarskih vprašanj. Pri nas bi se danes, to leto, marsikomu moglo svetovati, da si posluša ugotovitvi pravilnost raznih važnih ukrepov vsaj na preskusnem kamnu javnega mnenja.

Kontrola cen v madžarskem kmetijstvu

Kakor pri nas, tako so bile tudi na Madžarskem cene agrarnih proizvodov izven kontrole. Posledica tega je bila, da je nastalo nerazmerje med cenami industrijskih izdelkov ter cenami agrarnih proizvodov. Nadaljnja posledica je tudi bila, da se je trgovina vedno bolj vzdrževala nakupa agrarnih proizvodov, na drugi strani pa tudi kmetovalci niso hoteli prodajati, ker so pričakovali, da bodo cene še bolj narasle. Vlada se je zato zbalala, da bi mogle nastati motnje na trgu in zato se je odločila, da bo nadzirala tudi cene agrarnih proizvodov. Prvi korak v tem oziru je že storjen in dolo-

čene so bile maksimalne cene za žive svinje, mast in svinjsko meso. Maksimalne cene so se določile z vsem upoštevanjem rentabilnosti svinjereje. Sedaj namerava vlada določiti tudi maksimalne cene za

koruzo, da bi se s tem varovali interesi svinjerejev ter izločila špekulacija iz tega gospodarskega sektorja. Listi poročajo, da se bo postopoma uvedla kontrola cen tudi za druge agrarne proizvode.

Nejasnosti o uredbi o kontroli zun. trgovine

Uredba o kontroli zunanje trgovine se ni še začela prav izvajati in že se pojavlja polno vprašanj, ki jih pušča uredba odprta. Tako postavlja »Jugoslav. gvozdjar« naslednja vprašanja:

1. Ali obsega uredba tudi vse drobno blago, ki se uvaža in ki ga je zlasti v železninarski stroki mnogo?
2. Kaj je z naročenim blagom, ki je že na poti?
3. Katera vrsta posrednikov naj se eliminira na podlagi te uredbe?
4. Kako se namerava izvesti zajednica uvoznikov, t. j. ali se morejo posamezni grosisti združiti v zajednico ali trgovci iz posameznih krajev ali z območij zbornic ali pa z ozemlja cele banovine? Ali naj se tako združeni prijavijo Direkciji za zunanjo trgovino?
5. Kako namerava direkcija registrirati one, ki kupujejo na debelo in one, ki kupujejo na drobno?
6. Kako bo prevzela na sebe direkcija kreditiranje malih ljudi, katerim so dosedaj kreditirali blago grosisti?
7. Kako se bo plačevala kavcija in v katerem znesku in kaj je z onimi, ki kavcije ne bi mogli plačati?
8. Kaj je s sedanji obveznimi združenji? Ali se bodo ta razpuščila, ker previsoka članarina samo podražuje blago?

K tem vprašanjem pa bi se mo-

gli dostaviti še mnoga druga. Tako n. pr.:

1. Na kateri podlagi se bodo določevale razpoložljive devize? Ali je važnejši ozir na potrebo blaga ali stališče Narodne banke?
2. Kakšne pravice imajo zajednice uvoznikov oz. izvoznikov, kadar predstavljajo svoje člane?
3. Kaj mora upoštevati direkcija, kadar predpisuje uvoznikom, po kateri ceni morajo dobavljati blago in kaj je odločilno za kakovost blaga, ki se mora dobavljati?

Mogli bi postaviti tudi še več drugih vprašanj, ker se v uredbi še polno podrobnejših določil še napoveduje. Tako bo trgovinski minister šele predpisal navedbe, za katero blago se uvaža kontrola. Tudi pogoje za izdajanje potrdil bo trg. minister šele predpisal. Višino kavcije bo tudi šele določil trg. minister. Podrobnejša določila o pravilih, dolžnostih in pravicah zajednic bo trg. minister šele predpisal.

Tako je ostalo še polno bistvenih vprašanj neresenih in dokler ta niso rešena, se tudi uredba z uspehom ne more izvajati.

Zopet enkrat se je izkazalo, da ne nastajajo uredbi iz praktičnih gospodarskih potreb, temveč da se sestavljajo zaradi nekih nalog, ne da bi bile te zadostno jasno povedane. Dvomimo zato, če bo uredba o kontroli zunanje trgovine v resnici dosegla zaželeni uspeh in če se bo z njo v resnici postavila naša zunanja trgovina na novo podlago.

Pozor trgovci!

„Kvargle“

dobite edino le v glavni zalogi pri

G. A. STANISLAVSKEM,
Ljubljana, Resljeva cesta št. 16.

Dobave - licitacije

Dne 12. oktobra bo pri Upravi drž. monopolov v Beogradu licitacija za dobavo večje množine lepke.

Dne 26. oktobra bo pri Štabu mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu licitacija za dobavo raznega električnega materiala za električne vode.

Doma in po svetu

Nj. Vel. kralj Peter II. je s knezom Aleksandrom ter v spremstvu guvernerja arm. gen. Kosića prisostvoval vojaškim vežbam prehoda čez Savo na Čukarici.

Nj. Vis. knez-naměstnik Pavle se je vrnil s kneževicem Nikolo z Brda v Beograd.

Predsednik vlade Dragiša Cvetković je obiskal v Zemunu taborišče, ki je pripravljeno za nemške izseljence iz Besarabije. Predsednik vlade je pozdravil nemški poslanik v. Heeren. Nemški izseljenci bodo že ta teden začeli prihajati v taborišče.

Dr. Maček se je vrnil v Beograd, kjer je imel številne konference s svojimi pristaši ter politiki.

Sovjetski vojni ataše general Samohin je obiskal atašea ministra generala Nedića in načelnika glavnega gen. štaba gen. Kosića.

Podpredsednik sofijske občine dr. Čipev je v spremstvu novinarskega atašea Georgijeva obiskal beograjskega župana Tomića ter ga povabil, da obišče Sofijo, da bi se prijateljski odnosi med obema prestolnicama čim bolj poglobili. Župan Tomić je izjavil, da se bo z največjim veseljem odzval povabilu.

Demantira se vest »Vremena«, da se bodo sestali hrvatski poslanci. Hrvatski poslanci in senatorji bodo prišli v Zagreb v treh skupinah ter bo vodstvo HSS tolažilo vsaki skupini posebej zunanjo in notranjo politično situacijo.

»Kres«, glasilo fantovskih odsekov, piše, da večina članov zahteva, da se zopet uporablja staro ime »Orel« kot ime fantovske organizacije. Ker pa nekateri razlogi govorijo proti temu imenu, predlaga list anketo, ki naj določi novo ime.

Nova bolgarsko-jugoslovska poštna konvencija je bila v sredo slovesno podpisana v Sofiji.

Finančni minister je dovolil, da se vsem začasnim davčnim izterjevalcem, ki so plačani od dohodkov eksekucij in iz prodaje uradnih obrazcev, zviša redna mesečna nagrada v Beogradu za 150, v sedežih banovin pa za 100 din.

V Združenju trgovcev z živili in mešanim blagom za Zagreb in okraj Dugo selo in Zagreb je bil imenovan komisar, ki je takoj po svojem imenovanju odločil tajnika združenja g. Dragutina Posleka ter mu izplačal za tri mesece plačo. Odstavitelj se utemeljuje tudi s tem, da je g. Poslek v »Trgovčakem vjesniku« objavil kritike, ki da niso bile v skladu z dejanskim stanjem stvari. Po odstavitvi tajnika upajo, da bo v kratkem imenovana zopet redna uprava.

V nekih gospodarskih krogih se proučava možnost ustanovitve velike tovarne za proizvodnjo umetnih vlaken. V tej tovarni bi bil udeleženi tudi tuji kapital. Tovarna bi se ustanovila v nekem kraju Bosne, njen obratni kapital pa bi znašal nad 100 milijonov din.

Dela za zgraditev moderne rafinerije nafte v Smederevu se bližajo svojemu koncu. Potrebni stroji in aparati so že na poti v Jugoslavijo. Rafinerija bo začela poslovati v začetku prihodnjega leta.

Parnik »Lovčena« Zetske plovbe je odplul iz Pireja v Ameriko. Parnik prevaža samo potnike in nima tovara. O tem sta bili obveščeni obe vojskojuči se skupini.

V Split je prišlo na parnikih »Petar« in »Lina Matković« okoli 100 naših državljanov, ki so se vrnili iz Francije v domovino.

Švicarska »Weltwoche« je pri nas prepovedana.

Redna letna skupščina Prizada bo v nedeljo 29. septembra. Na dnevnem redu je tudi predlog uprave, da se spremene pravila, da bi se mogel Prizad v bodoče baviti tudi z uvoznimi posli. Prizad bi se v bodoče imenoval: »Priv. izvozna in uvozna delniška družba kraljevine Jugoslavije«.

Papežev nuncij v Londonu je izrekel v imenu sv. očeta čestitke angleški kraljevi dvojici za srečno rešitev pri zadnjem bombardiranju kraljeve palače.

Sin ministrskega predsednika Randolph Churchill je bil brez protikandidata izvoljen za poslanca v Preton.

Predsednik Roosevelt je podpisal dekret, s katerim se dovoljuje izvoz jekla in starega železa od 10. oktobra dalje samo v Ameriko in Vel. Britanijo. Dekret je očitno naperjen proti Japonski. Vladi naperjen proti Japonski. Vladi naperjen proti Japonski. Vladi naperjen proti Japonski.

Navzlic vsem napadom na London poslujejo banke in zavarovalnice v City še nadalje. Ponekod odhajajo uradniki v zaklonišča šele po drugem alarmnem znaku. Efektna borza deluje zopet do dveh popoldne.

Agencija TASS demantira vest, da bi sovjetska vlada zahtevala odstop turškega zunanjega ministra, ker da se sovjetska vlada v notranje zadeve drugih držav ne meša.

Japonski listi pišejo, da bi Japonska uporabila vsa njej razpoložljiva sredstva za primer, če bi se Združene države Sev. Amerike vgnezdile v Singapur. Naj to Velika Britanija in Združene države dobro premislijo.

Tržna poročila

Cene na zagrebškem trgu so v dvigu

Na zadnjem zagrebškem tedenskem sejmu je bila kupčija sicer slabša ko prejšnji teden, vendar pa so bile cene čvrste in v dvigu. Na trg pripeljana goveja živina je bila dobre kakovosti. Po njej je bilo posebno veliko povpraševanje iz Slovenije. Cena teletom se je dvignila za 50 par pri kg. Dovož svinj je bil manjši ko prejšnji teden, povpraševanje po debelih svinjah pa znatno. Cene so bile zelo čvrste. Cena konj je ostala neizpremenjena.

Cene so bile naslednje: biki po 650—8, krave za klanje po 650 do 8, za klobase po 550—625, voli II. vrste po 750—9, bosenski po 6—7, živa teleta po 950 do 1250, zaklana po 14—1650, debele svinje po 16—17, zaklane po 19—20 din za kg. Par lahkih konj po 6—10, srednjih pa po 10—14 tisoč din.

Detelja je bila po 120—150, otava po 100—140, seno po 100 do 130, slama za steljo po 60—80 din za 100 kg.

Krompir po 1— do 160, zelje po 1—2 din kg.

Mariborski živinski sejem

Na sejmu dne 24. septembra je bilo prignanih 10 konj, 10 bikov, 26 volov, 486 krav in 9 telet, skupaj 611 komadov. Cena: debeli voli 1 kg žive teže 750—9— din, poldebili voli 6—750, plemenski voli 7—9, biki za klanje 550 do 725, klavne krave debele 6—8, plemenske krave 550—7, krave za klobasarje 450—550, molzne krave 6—8, breje krave 550—7, mlada živina 675—8, teleta 7 do 950. Prodanih je bilo 383 glav živine.

Sejmi

29. septembra: Marenberg, Pilštanj, Soštanj, Štrigova, Veržej, Mirna peč, Drnovo, Grosuplje, Lesce, Mengeš, Nova vas, Rovte, Skofja Loka, Gor. Lendava.

30. septembra: Kostanjevica, Litija, Vače, Dol-Hrastnik, Slov. Konjice, Vransko.

1. oktobra: Metlika, Ormož, Ptuj, Podčetrtek, Trbovlje, Dol. Lendava.

2. oktobra: Ljubljana, Celje, Ptuj, Trbovlje, Blanca.

3. oktobra: Mokronog, Prevalje, Turnišče.

4. oktobra: Zalec, Maribor, Jurkloster, Sv. Lenart v Slovenskih goricah, Turnišče.

5. oktobra: Brežice, Celje, Trbovlje, Križevci-Murska Sobota.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovani prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

V svoji neizmerni potrnosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da nas je naš nadvse ljubljani soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

Anton Tavčar

industrialec v Mariboru

v torek zjutraj za posledicami avtomobilske nesreče v 57. letu starosti po kratkem, a hudem trpljenju za vedno zapustil.

Zemeljske ostanke predragega pokojnika smo prepeljali iz Gradca v Maribor in ga tu v četrtek popoldne na mestnem pokopališču na Pobrežju položili v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Prosimo za tiho sožalje.

Maribor dne 27. septembra 1940.

Josipina, roj. Bahr, soproga; Tone, Joško, Hilda, otroci;
Franc, Luka, Joško, bratje; s. Lina, Neža Frković, sestre;
Adolf Bahr, svak, ter ostalo sorodstvo.